

Woensdag 23 oktober 2019

Het Amsterdams Netwerk Ervaringskennis

Ervaringsdeskundigheid vanzelfsprekend in de dienstverlening aan Amsterdammers

Van harte welkom op het ANE college

“Je voelt je een loser wanneer je in de bijstand zit”

Merel van Sliedregt & Tjerk Kamann

Meer info over het ANE? Berend de Groot: b.de.groote@amsterdam.nl

“JE BENT SOWIESO EEN LOSER ALS JE IN DE BIJSTAND ZIT”

*EEN KWALITATIEF ONDERZOEK NAAR HET WELBEVINDEN, COPING
MECHANISMEN EN BEHOEFTE BINNEN DE RE-INTEGRATIE VAN
AMSTERDAMMERS MET EEN GROTE AFSTAND TOT DE ARBEIDSMARKT*

Universiteit Utrecht

OMBUDSMAN
METROPOOL AMSTERDAM

Merel van Sliedregt

INLEIDING EN AANLEIDING

- ❖ Arbeidsmarkt trekt aan: wethouder roept Amsterdammers uit de bijstand op (Het Parool: 20 mei, 2019).
- ❖ Amsterdammers met grote afstand tot de arbeidsmarkt: langdurig werkloos, zelfversterkend effect

Het Parool

40.000 werklozen Amsterdam moeten op gesprek komen

Amsterdam trekt 20 miljoen euro uit om mensen uit de bijstand te krijgen. Alle 40.000 Amsterdammers met een bijstandsuitkering komen op gesprek. 'Als je niks wilt, dan houdt het een keer op.'

Oproep aan werklozen: kom werken

Amsterdam trekt 20 miljoen euro uit om mensen uit de bijstand te krijgen. Alle 40.000 Amsterdammers met een bijstandsuitkering komen op gesprek. 'Als je niks wilt, dan houdt het een keer op.'

ONDERZOEKSVRAGEN

Beschrijvende vraag: Wat zijn de **ervaringen, coping mechanismen en de behoeftes van Amsterdammers** met een grote afstand tot de arbeidsmarkt als het gaat om hun positie in de maatschappij en hun re-integratie?

Verdiepende vraag: Hoe verhouden de ervaringen en coping mechanismen van Amsterdammers met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zich tot hun behoeftes binnen hun re-integratie op de arbeidsmarkt?

Beleidsvraag: Op welke manieren kan de begeleiding rondom re-integratie beter aansluiten op de behoeftes van Amsterdammers met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die willen re-integreren op de arbeidsmarkt?

THEMA'S IN DE INTERVIEWS

❖ **Ervaringen en situatie:**

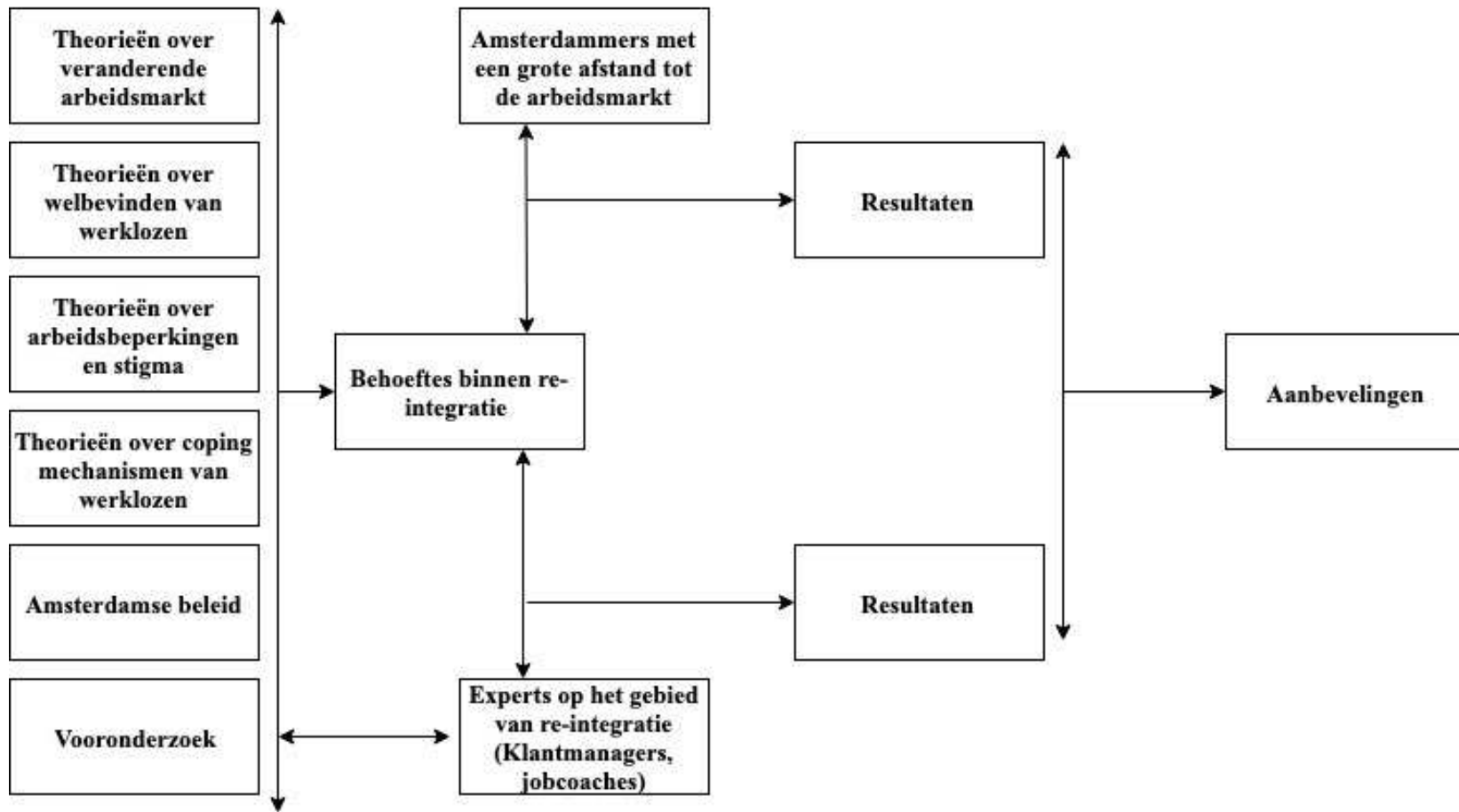
- Eigenwaarde, plek in de maatschappij
- Fysiek en mentaal welbevinden, sociale omgeving

❖ **Coping mechanismen:** hoe gaan respondenten om met hun situatie en werkloosheid?

❖ **Behoeftes binnen de re-integratie:**

- Begeleiding vanuit gemeente/maatschappelijke organisatie
- Ideeën over de huidige arbeidsmarkt

ONDERZOEKSPROCES

ONDERZOEKSMETHODEN EN AANPAK

- ❖ **Kwalitatief onderzoek:** 18 semigestructureerde interviews
- ❖ Respondenten: diverse groep Amsterdammers met grote afstand tot werk (2-24 jaar werkloos) met een zonder (psychische) arbeidsbeperking
- ❖ Respondentenwerving: 3 via Ombudsman, 10 via klantmanagers 'Activering' van Werk, Participatie & Inkomen – gemeente Amsterdam, 5 via maatschappelijke organisaties.

ONDERZOEKSMETHODEN EN DOELGROEP

- ❖ **Interviews:** in heel Amsterdam - bij mensen thuis of bij buurthuizen, vertrouwde locatie. Ingang: via klantmanagers én maatschappelijke organisaties.
- ❖ **Respondenten:** erg divers maar ook overlap – waar zitten de verschillen en waar de overeenkomsten? (Leeftijd, migratie achtergrond, geslacht, opleidingsniveau, wel of geen arbeidsbeperking)
- ❖ 11 respondenten volgen een re-integratietraject

RESULTATEN

Situatie

- Vicious circle of mental complaints and unemployment
- Majority feels not valued in society

Coping mechanisms

- Majority deals with unemployment by maintaining self-respect and having a drive to move forward

Needs within re-integration

- Valuation: paid work instead of volunteer work
- Taken seriously by guidance
- More support from guidance
- Sharing experiences with peers

RESULTATEN: SITUATIE EN ERVARINGEN

Situatie

- Vicious circle of mental complaints and unemployment
- Majority feels not valued in society

UITSPRAKEN VAN RESPONDENTEN

Situatie: eigenwaarde en plek in de maatschappij

- *“Je bent sowieso een loser als je in de bijstand zit”*
- *“Ik voel me nu echt een nietsnut ofzo. Ik heb geen deel aan de maatschappij...”*
- *“De genoegdoening heb je niet, omdat het niet uitbetaald wordt in klinkend munt... Gewoon puur betaald werk, weten dat je gewaardeerd wordt, waardoor je nog beter gaat presteren...”*

RESULTATEN: COPING MECHANISMEN

Coping mechanismen

- Meerderheid gaat met werkloosheid om door het zelfrespect omhoog te houden (identificeren zich niet met de bijstand) en hebben een drive om door te gaan
- Enkele respondenten hebben de hoop opgeven na herhaalde mislukte pogingen, uit zelfbescherming
- Overige coping strategieën: sociale omgeving, het hebben van kinderen, spiritualiteit en bezigheidstherapie

UITSPRAKEN VAN RESPONDENTEN

Coping mechanismen:

- *“En op een gegeven moment denk je van he wacht is effe, ik ben beter dan dat, jullie kennen mij niet eens, tuurlijk ik ben mijn huis kwijtgeraakt maar dat definieert mij niet als persoon [...]”*
- *“Ik ben niet een typische bijstandsvrouw, bijstandsmoeder die dan maar bij de Albert Heijn moet gaan werken bij de kassa, ik ben wel wat meer van meedenken en minder in hokjes, het klinkt nu al meteen dat ze heel erg in hokjes denken zo...”*

RESULTATEN: BEHOEFTESEN BINNEN RE-INTEGRATIE

Behoeftes

- Waardering: betaald werk i.p.v. vrijwilligerswerk
- Serieus genomen worden door begeleiding
- Meer ondersteuning vanuit begeleiding
- Het delen van ervaringen met gelijkgestemden

UITSPRAKEN VAN DE RESPONDENTEN

Begeleiding binnen re-integratie:

- *“Ik denk dat men menselijker moet zijn. In plaats van alleen maar zakelijk nummertjes, kijk naar de mens. Hoor niet, maar luister!”*

Over de huidige arbeidsmarkt:

- *“...Ja in de commerciële sector, en in de IT, en in weet ik wat... dat moet je ook maar net leuk vinden! Dan kunnen ze wel zeggen, ja de economie trekt aan, en er is heel veel werk, maar ja, inderdaad... niet voor iedereen... [...]”*
- *“...Hartelijk bedankt voor uw sollicitatie, we zullen uw cv in portefeuille houden, we zijn echter op zoek naar iemand van rond de 22 jaar...”*

CONCLUSIE

- ❖ Amsterdammers met grote afstand tot de arbeidsmarkt voelen zich vaak ondergewaardeerd en niet serieus genomen
- ❖ Amsterdammers hebben eerder behoefte aan meer ondersteuning en begeleiding tijdens hun re-integratieproces (i.p.v. aan autonomie)
- ❖ Behoefte aan maatschappelijke waardering en betaalde baan i.p.v. vrijwilligerswerk

AANBEVELINGEN

- ❖ Meer **maatwerk**: kijk naar beter aansluitende re-integratie mogelijkheden
- ❖ Meer **mogelijkheden** binnen re-integratie en begeleiding naar de arbeidsmarkt
- ❖ Werk stigmatisering niet in de hand als klantmanager 'activering' - veel 'klanten' voelen zich niet serieus genomen door gemeente: behoefte aan **luisterend oor, tijd en aandacht**
- ❖ Meer inzetten van **ervaringsdeskundigen** en gelijkgestemden groepen

AANBEVELINGEN & DISCUSSIE

❖ **Zou dit werken? En waar ligt het probleem volgens jullie?**

- Probleem bij de aanpak van de begeleiding of ook bij de arbeidsmarkt zelf?
- Beter aansluitende re-integratieprogramma's (re-integratieprogramma's met stigmatiserend karakter?) en bredere baanmogelijkheden?
- (Nog) meer maatwerk?

DISCUSSIE

❖ En nu verder?

- Aandacht voor ervaringskennis en meer luisterend oor/aandacht voor de doelgroep (o.a. met netwerk ervaringskennis Amsterdam).
- Kansen: al re-integratieprogramma's binnen o.a. de zorg

Andere ideeën of vragen?